1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 58.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1,60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

WOENSDAG 20 JULIJ.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

Al weder de Oostersche kwestie!

Wij vreesden, dat de jongste Nota van Nesselrode, die beweerde „dat het Russische leger avanceerde, omdat de Engelsche vloten post vatten aan den ingang der Dardanellen", tot ernstige verwikkelingen zou leiden en ook in Engeland en Frankrijk waren er, die zich door die Russische taktiek beleedigd gevoelden, maar de Gouvernementen dier Rijken achtten zich hierover liefst niet gekrenkt, en een der Fransche bladen, — half officiëel en dus zeer voorzigtig — vond zelfs die Nota een waarborg voor den *vrede!*

Welk eene diplomatische comedie!

Rusland valt Turkije onverhoeds op 't lijf en vraagt op hoogen toon: „handhaving van regten en voorregten der Grieksche Christenen." Turkije beweert, dat die gehandhaafd worden, en spreekt er inmiddels met Frankrijk en Engeland over. Deze vinden Ruslands eischen onbillijk, maar geven toch raad, en wel deze: „schenk den Christenen nog meerder regten, maar aan *alle* Christenen, ook aan de Latijnsche. Doe daarvan mededeeling aan al de Mogendheden. Dan is Ruslands eisch bevredigd in den algemeenen maatregel, en de zaak is in orde." Rusland antwoordt daarop: „geef anderen wat gij wilt, maar ik eisch afzonderlijk en begeer ook afzonderlijk te ontvangen." De Porte kan daartoe niet besluiten. Rusland roept zijn gezant terug en zendt zijn leger naar de Vorstendommen, om duidelijker te spreken dan zijn gezantschap en zijne Nota's schenen te doen, doch altijd onder betuiging: "gij weet wat ik vraag; bij-oogmerken heb ik niet. Voldoe aan mijn regtmatig verzoek en wij leven weder in vriendschap." Engeland en Frankrijk weten niet wat nu te raden, maar zeker is het, dat zij niet riepen: „geef toe!" Zij laten hunne vloten avanceren. Dat geeft Turkije moed. „Maar — merken Engeland en Frankrijk aan — wij zijn hier nu wel aan den ingang der Dardanellen, doch komen liefst niet verder! Vraag ons dus dat niet, want wij zouden het moeten weigeren. Er is nog geen *casus belli.*" — Oostenrijk voegt er bij: „ik zie nog geen *casus belli.*" Pruissen laat de echo hooren: „geen *casus belli!*" Inmiddels exerceren de Turken, en halen en zoeken des Sultans agenten geld, waar het is en niet is.

Zóó staan de zaken. Goede raad duur.

Maar de diplomatie had niet geslapen. Zij vond iets. Engeland en Frankrijk, met hunne vloten van de Dardanellen, hebben een hoogst gelukkigen en zeer schranderen inval. Zij zeggen tegen zijne Turksche Majesteit: „schrijf aan Keizer Nicolaas, dat gij hem precies *alles* zult geven, wat hij vraagt, maar — en hier zit, althans zoo 't schijnt, voor een Turksch verstand, het fijne van de vondst — dan moet hij ook niets *meer* eischen, en daarenboven verzekeren, dat hij geen verdere schennis beöogt van uwe souvereine regten."

„Subliem gedacht!" — zegt de Sultan — en alle Couranten juichen vrede, vrede! en de fondsen rijzen. De Turken zitten inmiddels met hunne groote pijpen en zoeken naar het vernuftige in die schikking gelegd. 't Schijnt velen hunner nog niet heel gemakkelijk om het te vinden, maar — zij zijn ook zoo aarts-dom! Hoe 't zij — Engeland en Frankrijk zijn in weerwil van hunne vriendschappelijke tusschenkomst, niet zeer gerezen in de oogen der Turken en menigeen zegt: „beter in de handen te vallen van een vijand als Rusland, dan in die van vrienden, zoo als Engeland en Frankrijk." Wordt de zaak geschikt, zoo als boven is beraamd, dan heeft de Sultan eene zedelijke aderlating ondergaan, die hem zeer zal verzwakken en de houding der Grieksche Christenen tegen over hem niet gedweeër zal doen zijn, dan zal hij, volgens alle regelen der diplomatische kunst, weder een fiksche stap nader aan zijn graf zijn gebragt.

Terwijl men zoo te Konstantinopel aan het testament van den Grooten Heer arbeidt, wordt nu en dan in het Engelsche parlement een hartig woord over de Oostersche kwestie gewisseld. Ook in Frankrijk ondervindt de Russische politiek scherpe afkeuring. Van officiële zijde beantwoordt de zeer bekwame Fransche Minister van Buitenlandsche Zaken, Drouin de Lhuijs, de nota's van Nesselrode op waardigen en ernstigen toon en wel in circulaires, aan de Fransche diplomatieke agenten in het Buitenland. Hij schijnt daardoor den toeleg van Rusland, om zich door diplomatieke mededeelingen bij de overige Mogendheden te regtvaardigen, te willen afsnijden, of althans toe te lichten.

Granier de Cassagnac, de moderne Gasconjer, mag nu zijn groot oorlogszwaard wel in de schede steken, of liever, zijne krijgszuchtige pen wel op den inktkoker leggen. Men lacht hem uit en dat is, gelukkig! beter dan dat men er om moest schreijen.

Indien er alzoo geene nieuwe, onvoorziene verwikkelingen ontstaan, zullen de Europesche beurzen weldra tot haren gewonen normalen toestand terugkeeren, en de politieke gerustheid op het behoud des vredes eigenlijk gewonnen hebben. Het werd immers hoog en luid verkondigd, dat Rusland onregtvaardig was — Engeland en Frankrijk's houding en taal versterken den Sultan in zijn verzet — hunne vloten betrokken den naasten post, om tot hulp gereed te zijn — Rusland trotseerde echter alles, trok in de vorstendommen, en — de Engelsche en Fransche diplomatie vond toch het middel tot bewaring des vredes in dezen raad aan Turkije, „geef alles wat Rusland u vraagt, maar verzoek het dan ook dringend, dat het u beloove, niets meer te eischen!"

Inderdaad Europa kan tamelijk gerust zijn. Het heeft in deze wel getoond, tot welken prijs het den vrede wil! Ook Louis Napoleon, de Keizer der Fransche armee en der landlieden, onder wie de daden zijns grooten Ooms leven en bewonderd worden, en wiens Neef, om den wille dier herinneringen, *hun* Keizer is, heeft de vrees gelogenstraft, dat hij belust zou zijn op oorlog.

Frankrijk zelf geeft ons weinig nieuws. De Keizer en Keizerin betrekken een hunner zomerverblijven. Nopens het bewuste complot loopen allerlei lezingen. Men verzekert onder anderen ook, dat er vóór de arrestatie aan de *Opéra Comique*, uit Londen eene geheimzinnige aanwijzing van het beraamde complot bij het Fransche Gouvernement was ontvangen, deze aanwijzing zou afkomstig zijn van een der Prinsen van Orleans (!) maar — zij was in den wind geslagen.

Engeland brengt mede weinig bij tot belangrijkheid van de politieke overzigten van den dag. De Wetgevende Magt aldaar gaat, te midden van geruchten van oorlog en vrede, voort, met het nemen van practische maatregelen tot verbetering van Binnen- en Buitenlandsch bestuur. Dezer dagen handelde zij over de straf der deportatie, door bijna allen eene zeer doelmatige straf geheeten. — Zij schrikt af en zij schenkt gelegenheid tot verbetering. Maar — de koloniën wilden geene gedeporteerden meer ontvangen; alleen westelijk Australie toonde zich nog bereid, om 's jaarlijks een 1000 tal optenemen en dus moest het cijfer der te deporteren individuen tot 1000 worden beperkt, en voor 4000, 't gewoon getal, in het moederland gezorgd worden. Deze zouden nu dwang-arbeid verrigten, en dit kon gevoegelijk, wijl het getal der vrije arbeiders in Engeland de behoeften niet meer te boven ging, en bovendien groote openbare werken werden uitgevoerd, die vele handen eischten.

De *Sardinische* Kamers zijn geschorst, en komen, volgens gewoonte in November weder bijeen; zij hebben meer *gedaan* en minder *gesproken* dan vroeger, zeer ten genoege van hen, die meenen, dat velen vroeger het parlementair gestoelte beklommen, om zich zelven te bewierooken, terwijl zij 's Lands wezenlijke belangen weinig aandacht schonken. „'t Zijn de beste raderen niet, die het meeste gedruisch maken!" zei onlangs, zoo als wij hebben medegedeeld, de President der Fransche Wetgevende Magt tegen den Keizer. Hij kon dat ook gerust zeggen tegen hem, die een „*coup d'état van* 2 *December*" uitvoerde!

De Zwitsersche politie, maakte in het afgeloopen jaar bezwaar in het verblijf van de Hertogin van Orleans en van den heer Thiers daar te lande, gewis ten gevolge van Fransche aanmerkingen. Beide persoonaadjes vertrokken dadelijk, om het zoo hoog geroemde land der gastvrijheid alle ergeris te besparen. Nu — een jaar later — ontving de politie daarover van de Wetgevende Magt een verwijt! Dat mag heeten: het kwaad op den daad betrappen en herstellen!"

De oorlog tusschen onderscheidene Duitsche Regeringen en de R. Catholijke geestelijkheid, vooral ten aanzien der gemengde huwelijken, wordt steeds voortgezet. Laatstgenoemde bepaalde, dat tot het aangaan van een gemengd huwelijk, de niet-Catholijke partij, in handen van den Bisschop of van den pastoor, een eed moet afleggen, waardoor zij belooft, de kinderen in de R. Catholieke leer te zullen opvoeden. Weigert zij dit, dan is het huwelijk, kerkelijk verboden. Voldoet zij echter aan den eisch, dan ontvangt zij tot belooning autorisatie, om aan een pastoor — doch op ongewijde plaats — haar voornemen tot een huwelijk te openbaren; de trouw heeft daarop plaats, maar — geen priesterlijke zegen wordt daarover uitgesproken! De Koning van Pruissen heeft bij dagorder verklaard, dat onmiddelijk uit zijne dienst zou worden ontslagen elk officier, die zich aan voorwaarden onderwierp, zoo onteerend voor den *mensch* als voor het *Evangelisch geloof.*

—

Belangrijk Binnenlandsch nieuws is er niet!

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

's Gravenhage, 15 Julij. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden, zijn ingekomen een aantal verzoekschriften, waaronder honderd acht en zestig houdende bedenkingen tegen het bij de Kamer aanhangige wets-ontwerp regelende het toezigt op de onderscheidene Kerkgenootschappen.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben zich gedurende drie dagen bezig gehouden met het onderzoek van het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen.

— De 76ste jaarlijksche algemeene vergadering der nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid, zal geopend worden op Dingsdag 19 Julij, des voormiddags ten 9 ure, in het locaal van den Stadsdoelen te Haarlem.

— Bij kon. besluit van 12 dezer is het tarief goedgekeurd, voor het overbrengen van tijdingen langs den onderzeeschen telegraaf, tusschen 's Gravenhage en Londen. — De prijs voor een berigt van 's Gravenhage naar Londen en naar al de kantoren der *Electric telegraph Company* in Groot-Brittanië, is voor 1 tot 20 woorden, bepaald op *f* 4,50, behalve het bestelloon. Voor elke 10 woorden boven de 20 wordt *f* 2,25 gerekend.

— Uit het verslag van gedep. staten der provincie Zuid-Holland blijkt, dat door wijlen den heer C. L. baron van Wykerslooth van Schalkwyk, bisschop van Curium, tot fundatie van een r. kath. seminarie, bestemd tot opleiding van jongelieden tot geestelijken van onze overzeesche bezittingen, zijn vermaakt de volgende legaten: *a.* de buitenplaats Duinzigt, met al de daarbij gelegene gebouwen, tuinen, bosschen en vijvers en het daarover gelegen weiland, onder de gemeente Oegstgeest; *b.* zijne boekerij en al zijne meubelen, met uitzondering van al zijn zilverwerk en best porseleinen tafelservies; *c.* van zijn zilverwerk zoodanige stukken, als kunnende dienen voor de kapel van het gesticht; *d.* zoodanig gedeelte der ornamenten en kostbaarheden van zijne kapel, als voor de dienst van het gesticht noodig zal worden geacht; en *e.* eene kapitale som van *f* 50,000 in kontanten; wijders twee legaten, ieder van *f* 1000, aan elk der beide afdeelingen van het r. k. seminarie te Warmond en te Voorhout.

— Men verneemt dat H. M. de koningin zich de navolgende week naar Zwitserland zal begeven, om aldaar eenigen tijd te verblijven.

— HH. KK. HH. prins en prinses Frederik der Nederlanden hebben Stokholm bereids verlaten, en zijn den 5 dezer op Peterhof bij de keizerlijk-russische familie aangekomen.

— Blijkens eene opgave van wege het departement van financiën is de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de *zes eerste* maanden van 1853, tegen over de zes eerste maanden van 1852, geweest als volgt: *directe belastingen f* 8,378,268.05½, tegen *f* 8,514,631.30½ in 1852; *in- en uitgaande regten en scheepvaartregten f* 2,398,881.24, tegen *f* 2,507,030.30 in 1852; *accijnsen f* 9,916,511.88, tegen *f* 9,636.709.55 in 1852; *waarborg en belasting der gouden en zilveren werken f* 102,687,07½ tegen *f* 81,980,40½ in 1852; *indir. belasting*, *f* 5,409,688.71, tegen *f* 4,893,924.82½ in 1852; *posterijen f* 712,473.20, tegen *f* 683,700.45 in 1852; *staatsloterij f* 137,959,50, tegen *f* 138,941,50 in 1852; *totaal-generaal f* 27,056,469.66 tegen *f* 26,456,918.34 in 1852.

Amsterdam, 16 Julij. Tot lid der eerste kamer voor Zeeland is benoemd de heer v. d. Lek de Clercq, voor Gelderland de heeren: H. W. baron van Aylva van Pallandt van Waardenburg en Neerrijnen en H. R. W. baron van Goltstein van Oldenaller; de laatste ter vervanging van den heer C. C. van Lith de Jeude.

— Het Fransche ultramonaansche blad *l'Univers*, verklaart dat het de pligt van Frankrijk is de Roomsch-Katholijken in Europa te beschermen. Het zegt o. a.: „Daarin

DE VERTELLER ENZ.

Het „Rauhe Haus",

gesticht voor havelooze kinderen, bij Hamburg,

onder de leiding van Dr. WICHERN.

(Ingezonden.)

Deze inrigting heeft naam gemaakt door geheel Europa, en al had Dr. Wichern niets gedaan, dan het „*Rauhe Haus*" te stichten en daarin havelooze kinderen, in den volsten zin des woords, eigen te maken met een ordelijk en werkzaam familie-leven, dan zou zijn naam leven tot in de verste nageslachten. Het *Rauhe Haus* was, bij zijne oprigting, eenig in zijne soort. Het kazernachtige, dat ons in zoovele weeshuizen en andere weldadigheids-instellingen hindert, wordt daarin niet gevonden. Het principe: „de weldadige invloed en de kracht van het familie-leven" verraadt zich op de verrassendste wijze, door de inrigting van geheel het gesticht. Het kinderlijk leven gedijdt ook alleen in het gezin. Daarom worden de havelooze knapen in het „Rauhe Haus" in kleine groepen geformeerd, behandeld, bestierd en geleerd. Zes, hoogstens twaalf kinderen, maken een gezin uit en staan onder afzonderlijke leiding. Op die wijze is er invloed te verkrijgen op het hart der diepgezonken knapen en meisjes, trouwens het wordt toch algemeen erkend, dat in de opvoeding in *massa*, de *individuële* ondergaat. De kinderen wonen dan ook, gegroepeerd, zoo ver mogelijk van elkanderen verwijderd. Aan 't hoofd van iedere groep staat een leidsman, uit de groep zelf geboren, en nevens hem een ander als adsistent. Deze groepen heeten *familiën*, en met het oog op het leven, dat zij leiden, mogen zij zoo heeten. Er heerscht tucht, dat spreekt wel van zelve, maar ze laat zich niet elk oogenblik zien. 't Is ook niet de tucht eener onverbiddelijke wet, maar die der vrije liefde. Niets hindert daar aan de vrije beweging, aan de persoonlijkheid, zelfs ziet men er geen eenerlei kleeding, geene gelijke vormen — voor hart noch voor ligchaam! Ieder wordt er behandeld naar zijn aanleg. De kinderen worden er opgeleid tot landbouwers, huisbedienden, ambachtslieden, en deze vormen afzonderlijke groepen, genomen uit de verschillende familiën.

Het idée tot daarstelling van een *Reddingshuis voor verwaarloosde kinderen* ontstond in een gezelschap jeugdige mannen, en van deze was *Wichern*, candidaat in de theologie, wel de ijverigste en bekwaamste. Door menschenvrienden ondersteund, betrok *Wichern* in November 1833, met zijne moeder en drie havelooze knapen, het kleine huis. — Spoedig klom dat getal tot 12 en toen was de woning vol. Al weder kwam de Christelijke liefde te hulp. In 1834 stond er een tweede gebouw, en in 1835 zag *Wichern* om zich heen eene schaar van 33 knapen. — Gaandeweg verrees er huisje naast huisje, en in 1851, dus zeventien jaren na de oprigting, zag men er reeds *zestien*, bevolkt door 150 knapen en meisjes.

Bij velen dringt zich, als zij het oog vestigen op die nuttige Christelijke instelling, de vraag op: „als *Wichern* het hoofd eens nederlegt, wie zal hem dan in het Rauhe Haus opvolgen?" Alles rust hier op zijne *persoonlijkheid.* Routine in het bestuur over- en de leiding van deze zoo verwaarloosde kinderen, beteekenen weinig; er wordt een eigenaardig systeem geëischt, dat al zijn invloed erlangt van *zedelijke* middelen. Maar, geene al te groote bekommering! De Voorzienigheid waakt over het werk der menschenliefde!

Een opligter van de eerste soort.

Tot de beklagenswaardigste verschijnselen van onzen tijd behoort het meer en meer toenemend zwendelen, en dat op allerlei en wel de zeldzaamste manieren geschiedt. Het zijn geen geniale zwendelaars meer à la Cagliostro, die in vorige eeuwen hun handwerk op groote schaal verrigtten, en in zeker poëtisch waas zich hulden, maar het zijn thans meest heele gewone bedriegers, door niets uitstekende dan door den diep gezonken toestand, waarin zij verkeeren, en in hunne bedriegerijen van allerlei aard eene verwonderlijke behendigheid aan den dag leggen.

Het zonderlingste is nu, dat, terwijl het voor een eerlijk man moeijelijk is als zoodanig door te gaan en het vertrouwen der menschen te winnen, het dezen schurken zeer ligt valt, zich van het vertrouwen, zelfs van verstandige mannen, meester te maken, die gewoon zijn met de grootste voorzigtigheid te werk te gaan. Dit is misschien het gevolg van de tegenwoordige gewoonte, om de menschen meer naar hun uiterlijke te beoordeelen en zich door beschaafde manieren en welbespraaktheid, aan sommige lieden zoo eigen, zand in de oogen te laten strooijen, dan een nedrig en bescheiden mensch, die zonder vele complimenten voor den dag komt, op zijn gezigt te gelooven, omdat hij schijnt eenigzins linksch in zijne manieren te zijn. In het volgende voorval, dat wij mede te deelen hebben, schijnt de hoofdpersoon door zijn uiterlijke niet bijzonder uitmunt te

is onze kracht gelegen tegenover Engeland, tegenover Rusland, ja zelfs tegenover het regerende Oostenrijksche stamhuis, waarmede wij die beschermende verpligting moeten deelen. Wij moeten de r. katholieken beschermen in Nederland zoowel als elders, zullen wij niet geheel op ons zelven geraken. De zegepraal der protestantsche partij in Nederland zou eene nederlaag zijn voor de fransche staatkunde."

17 Julij. De stukken, betreffende de Katholijke zaken, ten getale van zes, door de regering aan de Staten-generaal medegedeeld, zijn thans door den druk bekend gemaakt. Het eerste is de nota van den Nederlandschen gezant aan den kardinaal-secretaris van staat van den Heiligen Stoel van den 10den Mei 1853; het tweede is de mededeeling van de formulieren der eeden, door de bisschoppen af te leggen; het derde eene nota van onzen minister van buitenlandsche zaken, die de ontvangst der formulieren mededeelt en tevens vraagt, om die der eeden, welke de bisschoppen reeds afgelegd hebben; het vierde eene nota van den pauselijken internuntius, waarbij aan dit verlangen voldaan wordt; het vijfde, de nota van den kardinaal-secretaris van staat van 1 Junij ll.; het zesde, eene nota van den Nederlandschen gezant van 27 Junij ll., antwoordende op die van den kardinaal-secretaris van 1 Junij. — In de laatste dezer notas geeft de Nederl. gezant aan den Paus o. a. te kennen; dat het Nederl. gouvernement zeer onvoldaan is met het antwoord van den H. Stoel, en tegen deszelfs vroegere handelingen omtrent de herstelling der hierarchie blijft protesteren; dat de Nederl. regering eene wet hoopt tot stand te brengen die de betrekking der kerkgenootschappen tot den staat regelt; dat de Nederl. regering geenszins genegen is om de organisatie van de bisschoppelijke hierarchie als een gebeurd en voldongen feit te beschouwen, dewijl tot dus verre alles wat ten dien opzigte heeft plaats gehad slechts van ééne zijde is geschied; en dat de Nederl. regering later dat feit alleen in zooverre zal toelaten, als de nieuwe wet zulks zal gedogen.

— In Amerika is weder eene nieuwe toestel tot dampverkrijging uitgevonden. In plaats van water binnen een gesloten ketel tot damp te doen overgaan, geschiedt deze verandering door het doen vallen van koude droppels water op gloeijende metalen platen. Men verzekert, dat door deze uitvinding veel ruimte der machine wordt gewonnen, terwijl het gevaar van het springen der ketels geheel wordt ontweken.

18 Julij. De Synodale Commissie der Evang. Luthersche kerk in Nederland heeft een adres aan den koning ingediend, waarin zij hare instemming te kennen geeft met het ontwerp van wet op de kerkgenootschappen.

— Naar wij vernemen, zijn heden morgen alhier voor het eerst ter markt gebragt de nieuwe geldersche aardappelen, en wel door twee kooplieden in aardappelen te dezer stede. De een heeft aangevoerd ruim 300 mud Veentjes, welke gedeeltelijk zijn verkocht voor *f* 2,50 per mud, en de ander 400 mud gewone, welke gedeeltelijk zijn verkocht voor *f* 2,15 per mud. De kwaliteit is zeer goed en de berigten luiden vrij gunstig.

— Te Katwijk aan Zee is dezer dagen aan strand gevonden eene glazen flesch, waarin zich bevond een stukje papier, vermeldende de woorden: *„Aan boord Vrouw Johanna, wij vergaan, overgezeild van een engelschen kotter*, 28 *Junij* 1853, Fridolin Becker."

— Wij vernemen, dat de zitting van de Sijnode der Nederl. Hervormde Kerk dit jaar meer dan eene maand zal duren. Een voorstel, om in de eerste week vacantie te nemen, is met groote meerderheid van stemmen van de hand gewezen. Tot president is benoemd Dr, P. Boeles van Noorddijk.

— Mlle. Rachel zal ons land dit jaar niet bezoeken; zij is te Brussel ernstig ongesteld geworden, waarvoor de geneesheeren haar eene rust van een paar maanden als allernoodzakelijkst hebben aangeraden.

– Bij Arnhem is de aardappelziekte weder opgemerkt.

— Volgens een der dagbladen worden door de gansche priesterschap van het bisdom Haarlem adressen aan de Tweede-Kamer tegen het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen geteekend en wordt aan het slot van dat adres de plegtige verklaring afgelegd, dat nimmer van eenig dienaar der Godsdienst in de R. K. Kerk, bij of na de aanvaarding zijner bediening, of op eenig ander tijdstip, door het kerkelijk gezag een eed of belofte gevorderd wordt, waarin iets bedenkelijks voor de veiligheid van het Rijk, of voor de openbare orde en rust, of iets strijdigs met de gehoorzaamheid, aan de wetten van den Staat verschuldigd, gelegen is, of gelegen kan zijn, en dat zij nimmer zoodanigen eed of belofte afgelegd hebben of zullen afleggen. (*Nederl.*)

Rotterdam, 17 Julij. Laatstleden woensdag namiddag heeft te Goes een haan een kind van 1½ à 2 jaar door aanvlieging op den grond geworpen, en zoodanig aan het hoofd verwond, dat men voor deszelfs leven vreest. De haan is onmiddelijk ter dood gebragt en tegen zijnen eigenaar is eene aanklagt ingediend.

Hardenberg, 17 Julij. De zich noemende Commissie voor de verdeeling der markte-gronden heeft gepasseerden Donderdag besloten, een groot gedeelte der gronden onder de gewaarden te *verdeelen*. De ter vergadering opgekomenen hebben dit besluit goedgekeurd en geteekend.

Ommen, 14 Julij. In deze omstreken begint zich even als elders de aardappelenziekte meer en meer te vertoonen; evenwel nog in geene erge mate. Het kwaad vertoont zich tot heden nog alleen in de vroegst gepote, welke zeer schoon aan het bloeijen zijn.

Hulst, 13 Julij. Te dezer stede, alsmede in al de parochiën van dit kanton, circuleren adressen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, tegen het voorgedragen wets-ontwerp nopens de kerkgenootschappen.

Zwolle, 14 Julij. Z. K. H. de Prins van Oranje heeft heden morgen een bezoek afgelegd bij den Commissaris des Konings en de merkwaardigheden der stad bezigtigd. De Prins is van hier naar Deventer vertrokken.

Groningen, 16 Julij. Z. M. heeft benoemd tot rector magnificus der Hoogeschool te Groningen voor het academiejaar van 1853—54 den hoogleeraar J. A. C. Rovers.

Deventer, 15 Julij. Woensdag avond is de prins van Oranje, door jhr. de Casembroot vergezeld, van Zwolle alhier aangekomen. De prins bezocht o. a. de inrigtingen voor onderwijs en woonde het openbaar examen bij van het stedelijk gymnasium.

Ootmarssum, 14 Julij. Naar men verneemt, nadert de instructie tegen de leden van het bureau van stemopneming te Tubbergen haar einde. Het getal getuigen, die grootendeels door den heer kantonregter alhier gehoord zijn, bedraagt meer dan 160. De pastoor van Geesteren is op de dagvaarding als getuige niet verschenen en dien ten gevolge het hiertoe betrekkelijke artikel van het Wetb. van Strafv. op Z. W. Eerw. toegepast.

Heusden, 14 Julij. Op de markt van heden zijn veel aardappelen aangevoerd en worden de beste soort reeds afgeleverd voor *f* 3. De oogst schijnt in deze streek overvloedig te zullen zijn.

Haarlem, 14 Julij. Alhier is dezer dagen tot stand gekomen eene instelling, onder den naam van *Vereeniging tot bevordering van ambachten onder de minvermogende israelieten.*

Kampen, 13 Julij. Aangaande het jongste verblijf van Z. K. H. den prins van Oranje te dezer stede, kunnen wij melden, dat de prins ook de nieuwe bewaarschool voor behoeftige kinderen, opgerigt door de liefdadige „vrouwen-vereeniging" alhier, heeft bezocht en aldaar een geschenk heeft achtergelaten, waardoor de bestuurderessen in staat gesteld werden de kleinen heden namiddag, ter gedachtenis aan den jeugdigen prins te onthalen.

Utrecht, 17 Julij. *De Tijd* bevat onder anderen het volgende. „Men verzoekt ons te berigten, dat, op het voorbeeld van Noord-Braband, Limburg en het Maas-Waalsche, ook de Katholieken in de overige provincien gevestigd, zich met hunne bezwaren tegen de kerkelijke wet tot de Tweede Kamer wenden zullen. Omtrent de aard en de uitgestrektheid dezer demonstratie gewordt ons een opstel van dezelfde hand, die ons de in omloop zijnde petitie ter plaatsing heeft aangeboden, welke in schier alle steden en gemeenten van het meer noordelijk gedeelte des rijks geteekend wordt."

Buiksloot, 16 Julij. Heden namiddag werd alhier van de werf te water gelaten, het vaartuig eener stoombagger-machine, bestemd voor de uitdieping van het groot Noord-Hollandsch-Kanaal.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs, 13 Julij. Volgens een gerucht dat nog al ingang vindt, zou den dag na de misdadige poging in de Opera Comique, eene andere zamenzwering tegen 's keizers leven ontdekt zijn geworden. Een man moet zijn inhechtenis genomen, op het oogenblik dat hij eene pistool laadde, waarvan hij wilde gebruik maken om den keizer te vermoorden. De gearresteerde is een huurkoetsier en de zoon van den koncierge van een der ministeriën.

— Verbazend neemt het aantal der geheime genootschappen toe, en daar de verschillende takken der hoofdvereenigingen elkander veelal zelven niet kennen, en de leden niet bij namen maar bij nommers bekend zijn en aangeduid worden, is de opsporing voor de policie eene uiterst moeijelijke taak.

— De Lyonsche dagbladen spreken van een pelgrimstogt naar Jeruzalem. Uit alle oorden van Frankrijk zullen bedevaartgangers naar Jeruzalem worden vervoerd, door de paketboot der *Messageries nationales* te Marseille.

— Men verneemt, dat te Marseille eene maatschappij is opgerigt, om poppen van zijdewormen uit China te halen en ze in de fabrieken van genoemde stad te laten spinnen.

14 Julij. Het is weder alles vrede, waar men van hoort. De beurs is heden op nieuw in eene van hare onregelmatigheden gevallen; voor een paar dagen liet ze zich door vrees bemeesteren, en daalden de fondsen aanmerkelijk. Thans zijn de effecten plotseling gerezen, als of er iets gebeurd was, dat verandering bragt in den toestand. De staat van zaken is toch dezelfde gebleven.

— De *Moniteur* bevat heden het antwoord door onzen Minister van Buitenl. Zaken, den heer Drouin de Lhuys, op de 1e circulaire van graaf Nesselrode gegeven. Dat antwoord is zeer vredelievend.

15 Julij. Wij naderen met rassche schreden de vredelievende beslissing van het Oostersche vraagstuk. Behalve uit den loop der zaken kan men dit ook uit de taal der meeste dagbladen zien. — Niettegenstaande het Oostersche vraagstuk zijn einde nadert, zijn de fondsen op de beurs gedaald.

— De Keizer en de Keizerin zijn op het punt geweest van het slagtoffer te worden eener onvoorzigtigheid van hunnen koetsier. Zij hadden een wandelrid gedaan in de omstreken van Versailles en keerden in een open rijtuig terug, toen de koetsier het rijtuig, op eene daarvoor bestemde plaats, den spoorweg liet passeren. Eerst toen men op den weg was, ontdekte men, dat een aankomende trein in de onmiddelijke nabijheid was. De koetsier wendde alles aan, om ten spoedigste uit de gevaarlijke positie te geraken, doch de trein was reeds zóó nabij, dat de achterwielen van het rijtuig, hoe snel ook buiten de spoorstaven gebragt, nog den vrij hevigen schok van de locomotief ondervonden. Men kwam echter met den schrik vrij.

— De stad Parijs werd heden omstreeks 12 ure door zoo verschrikkelijke vlagen van regen en onweder bezocht, dat verscheidene straten in de wijk Chaussée d'Antin in beken of rivieren veranderd schenen. In andere wijken liep het water bij stroomen in de winkels.

16 Julij. Eene tweede circulaire van den heer Drouin de Lhuys, minister van buitenlandsche zaken, is aan al de vertegenwoordigers van Frankrijk bij de vreemde hoven [t]oezonden. Dit stuk is het antwoord der fransche regering, [op] de tweede circulaire van graaf Nesselrode, en gedagteek[end] den 15den Julij. De stijl is krachtig, de inhoud kort [en] duidelijk. In deze circulaire stelt de Minister zich ten do[el] te antwoorden op den paragraaf in de nota van Nesselro[de] betrekkelijk tot de aanwezigheid der engelsche en fransc[he] vloot in de Besika-baai. Met nadruk werpt de Minister [de] beschuldiging van de twee regeringen af, dat zij het ini[ti]atief zouden hebben genomen van een krachtigen maatre[gel] dat zij door het doen post vatten van hunne vloten, [het] overtrekken van den Pruth en de bezetting der Donau-v[or]stendommen zouden hebben veroorzaakt, en dat alzoo [op] de beide regeringen de verantwoordelijkheid zou rusten [v]an de bedreigingen of kansen van oorlog, die de tegenwo[or]dige omstandigheden kunnen doen ontstaan.

— De reeds medegedeelde tijding, dat de keizerin zich [in] gezegende omstandigheden bevindt, wordt vrij algemeen be[-] vestigd.

DUITSCHLAND.

Weenen, 12 Julij. Het Oostenrijksche legerkor[ps] dat op de grenzen van Servië en Bosnië wordt zaamgetro[k]ken, zal 50,000 man tellen. Het oogmerk met deze militai[re] beweging is eenig en alleen een maatregel van voorzorg [t]er verdediging.

— Te Bensheim, nabij Darmstadt, heeft eene vrouw h[a]ren man met diens eigen jagtgeweer doodgeschoten, terwi[jl] hij op een bed lag te slapen, waarnaast de wieg stond wa[ar]in hun kind rustte. De aanleiding tot die misdaad was hu[i]selijke twist, veroorzaakt doordien de man zich hartstog[te]lijk aan de jagt overgaf en daardoor de zorg voor zijn ge[zin] verzuimde.

15 Julij. Volgens de laatste tijdingen uit Konstantin[o]pel, loopende tot den 4 Julij, bleef er bij de groote menig[te] veel agitatie heerschen, men nam maatregelen, om eene mi[li]tende beweging te voorkomen. Lord Redcliff begon in p[o]pulariteit veel te verliezen; ook de sultan moet betuigd he[b]ben, dat de taal van den engelschen gezant misschien ne[g] meer voor Groot Brittanje, dan voor Rusland doet vreez[en].

Berlijn, 14 Julij. In Lemberg wordt thans veel ge[-] sproken van de ontdekking eener misdaad, die voor 14 ja[ren] aldaar is gepleegd. In het jaar 1839 namelijk passeerd[e] daar een Engelsche lord, die eene som van ongeveer 60,00[0] pd. st. bij zich had. Op zijn wensch werd hij door den Kel[ner] in een bad gebragt en daar, met behulp van den eigen[aar] van het bad vermoord, waarop beiden zijn geld deelden. Niemand bemerkte het verdwijnen van den lord, om dat zij[n] ne aankomst op het vreemdelingen bureau nog niet gemel[d] en het logement toenmaals opgevuld met gasten was. D[e] eigenaar van het bad werd plotseling zeer rijk; men meend[e] dat hij eene erfenis had gekregen. De Kelner ging naar Hon[-] garije, waar hij in 1848 en 1849 in de gelederen van de Hon[-] garen vocht en later naar Turkije vlugtte. Hier verhaal[de] hij aan eenige makkers het gebeurde te Lemberg. Onder d[ie] ze bevond zich toevallig een Gallicier, die kort daarna na[ar] zijn vaderland terugkeerde en de justitie met de zaak bekend maakte. Men vond onmiddelijk het lijk van den lord op d[e] aangewezen plaats.

— De hondsdolheid verspreidt zich in Duitschland meer en meer van het noorden naar het zuiden en heeft een epidemisch en dus een zeer gevaarlijk karakter aangenomen. — Men is gewoon de verhouding der dolle honden tot de geheele hondenbevolking eener stad, veel te laag te schatten. Te Berlijn waar deze bevolking iets meer dan 20.000 bedraagt, werden gedurende de laatste 18 maanden meer dan 120 dolle honden (sommigen zeggen zelfs 500) gedood. Dat de hondsdolheid niet slechts in de heete zomermaanden zich openbaart is bekend; van de genoemde 18 maanden schijnt zelfs de maand December 1852 te Berlijn de meeste gevallen van dien aard te hebben opgeleverd, namelijk 13.

— De door de geestelijkheid veroorzaakte strijd ter zake van de gemengde huwelijken duurt voort. Ook in het bisdom Keulen waar de bisschop de pauselijke breve omtrent de gemengde huwelijken afgekondigd heeft, wordt de inzegening dier huwelijken geweigerd, tenzij de niet-katholijke partij zich onderwerpe aan de voorschriften der pauselijke breve van Februarij j.l. In het groothertogdom Baden willen de pastoors de geboden niet afkondigen dan op gemelde voorwaarde; de burgemeesters belasten zich hier wel met die taak, maar dan wordt de geldigheid van op die wijze gesloten huwelijken in twijfel getrokken. De regering is verlegen met haar antwoord op de haar deswege door de echtelingen gedane aanvragen.

— Een telegrafisch berigt in een dagblad van Dresden, van 16 dezer, deelt mede dat Rusland de verzoenende voorstellen van Engeland, Frankrijk en Oostenrijk heeft aangenomen.

Frankfort, 12 Julij. De hitte is hier buitengewoon groot, verscheidene arbeiders in onze omstreken zijn tengevolge daarvan omgekomen.

ENGELAND.

Londen, 13 Julij. De regering heeft dezer dagen een wetsontwerp op het bestuur in Indie bij het Parlement ingediend. Het Lagerhuis heeft de amendementen op dat ontwerp verworpen, en daardoor aan de regering het regt gegeven tot benoeming van drie der directeurs van de O. I. Compagnie. Hierdoor is de almagt der Compagnie zeer geknakt.

— Gisteren zijn alhier verscheidene voorwerpen, toebehoord hebbende aan Napoleon I, in eene verkooping verkocht geworden. Onder anderen bragt de hoed, dien hij in den veldslag van Wagram droeg, 45 pd. st. op.

14 Julij. In de Havannah is Julian Zulueta, een slavenhandelaar, gevangen gezet, wegens het invoeren van slaven; doch men verwachtte zijne in vrijheidstelling, even als vroeger plaats had met Antonio Capo, nadat hij 1100 slaven aan land had gebragt.

15 Julij. Gisteren hadden er weder interpellatiën plaats in het Huis der gemeenten door den heer d' Israëli. Lord Russell heeft toen verklaard, dat de Fransche en Engelsche regeringen zulke voorstellen hadden gedaan, dat ze gerede-

---

hebben, maar stellig telkens voor de regtbank zich heel dom te hebben kunnen houden.

Het komt hierop neêr.

Den 20 Mei j.l. kwam de zaak in behandeling van een voormaligen marqueur, August Ludwig Empacher, voor de regtbank te Koningsbergen. De Oost-Pruissische Courant deelt daaromtrent het volgende mede:

August Ludwig Empacher, dertig jaren oud, had een doodeenvoudig voorkomen, zoodat niemand op de gedachte kon komen, dat hij zulke belangrijke bedriegerijen op groote schaal — want zij strekten zich, met uitzondering van weinig landen, over geheel Europa uit — had ten uitvoer gebragt. Reeds ten jare 1841, toen de aangeklaagde naauwelijks 18 jaar oud was, werd hij wegens opligting en het maken van valsche handteekeningen, waardoor hij van verschillende kooplieden goederen wist te krijgen, tot 9 maanden tuchthuisstraf veroordeeld.

In het jaar 1843 werd hij om een paar ligte vergrijpen tot 14 dagen gevangenisstraf veroordeeld.

In het jaar 1847 begon hij in het groot te handelen, ging hij op reis en pleegde hij in verschillende steden, terwijl hij valsche namen, titels en waardigheden aannam, veel bedrog.

Onder den naam van heer von Wagenom, wist hij geld te leenen, natuurlijk om nooit terug te geven, bij leden van geregtshoven, professoren, geheimraden en Doctors te Berlijn, en wel tegen een niet onaanzienlijk bedrag, en daarna te Cöslin, Hamburg, Leipzig en Koningsbergen. Als kandidaat in de theologie, zich noemende Tonio le Juge, brandschatte hij Colberg, Boitzenburg, Koningsbergen, Memel en andere plaatsen. Bijzonder goede zaken schijnt hij onder den naam van heer v. Allenstern gemaakt te hebben, want hij wist velen vijf louis-d'ors en meer af te zetten. Onder dezen naam werkte hij bijzonder te Kiel, Bern en Koningsbergen. Eindelijk beproefde hij het als candidaat in de medicijnen, Trossa v. Treyden genaamd, en bereisde hij Dresden, Leipzig, Marienburg, Pr.-Holland, Küstrin en Maagdeburg, overal verschillende sommetjes bij geleerde en aanzienlijke mannen ophalende. Hij dreef dit handwerk twee jaren lang, totdat hij eindelijk gepakt werd en een jaar lang gevangenisstraf kreeg.

Empacher liet zich daardoor volstrekt niet uit het veld slaan, maar zette spoedig daarna zijne vorige levenswijze voort, maar het ging niet meer zoo goed als vroeger, want in 1850 werd hij weder te Gnesen gepakt en aangeklaagd wegens bedelarij, landlooperij en aanmatiging van doctorstitel. Hij werd veroordeeld tot 7 maanden strafarbeid en opsluiting. Buitendien is hij, voor zoo ver bekend is geworden, nog eens door de regtbank te Baden, wegens diefstal en opligting (hij had zich namelijk voor professor in de chemie uitgegeven; met uitzondering van de regten, had hij het in alle faculteiten dus beproefd) tot zes maanden krijgsgevangenis veroordeeld. Empacher trok, na ontslagen te zijn, geheel Zwitserland door, hield zich geruimen tijd te Triest op, bezocht Amsterdam en leefde overal van het geld, dat hij dezen en genen afzette.

Empacher werd den 5 Maart van dat jaar uit Leipzig naar zijne geboorteplaats Koningsbergen gebannen, waar hij den 19 Maart aankwam. Hij begon dadelijk weêr zijne gewone bedriegerijen, ging naar professor Neumann, bij wien hij zich uitgaf voor professor Göbel uit Dorpat, en hem verzocht een voorschot te doen voor eene reis naar Rusland. Hij speelde hem allerlei leugens op de mouw, waardoor het hem gelukte het reisgeld magtig te worden. Hij kreeg ongeveer 15 thalers. Op gelijke wijze wist hij nog meer professoren, een doctor en verschillende apothekers geld af te troggelen. Van Dr. Troje, bij wien hij zich uitgaf voor den privaat-docent Dr. Schmidt uit Bern, die wegens het oproer te Milaan had moeten vlugten, en van Dr. Speber, bij wien hij zich als privaat-docent aan de Universiteit te Zurich en als politiek vlugteling uitgaf, bekwam hij geen rooden duit. Spoedig kwamen zijne bedriegerijen weêr aan het licht.

Empacher werd nu tot eene gevangenisstraf van 2 jaar, eene geldboete van 200 th., het verlies zijner burgerregten en driejarig toezigt der politie veroordeeld.

En als hij weêr uit de gevangenis komt, wat zal hij dan weêr beginnen? — Hij is te goed leven gewend, en kan met geen ambacht geld verdienen.

De laatste brief van den dichter Coleridge.

Thomas Coleridge, een der beroemdste Engelsche dichters van den jongsten tijd, die, den 25 Junij 1834, in twee-en-zestigen jarigen ouderdom stierf, schreef, kort vóór zijn dood, aan zijn peetoom Adam Steinmetz Kinnaird een brief, waarin het volgende voorkomt:

„Waarde peetoom, ik weet nu bij ondervinding, wat al vreugd de goederen dezer aarde aanbieden en welk een edel genot geleerdheid en alle vermogens van den geest opleveren, en trots mijne ondervinding, die ik in meer dan 60 jaren opgedaan heb, betuig ik u nu op het eind van mijn leven,

lijk door Rusland en Turkije konden worden aangenomen. Elke verdere beraadslaging over deze aangelegenheid beschouwde hij in het belang der zaak thans onraadzaam. — Die voorstellen, zegt men, behelzen, dat de Porte aan Rusland de gevraagde nota zou doen toekomen, waartegen Turkije eene tegennota zou ontvangen, waarin Rusland nader het beschermend regt over de Grieksche Christenen zou verkrijgen en tevens opkomen tegen het denkbeeld, alsof het eenigzins de souvereine regten van den sultan zou willen bekorten.

— De *Morning Herald* blijft volhouden, dat ons kabinet zeer verdeeld is over het vraagstuk van het Oosten. Het baart wel eenige verwondering, dat geen ministerieel blad dit nog heeft weersproken.

— Er zijn tijdingen uit Brazilië ontvangen. De toestand van Buenos Ayres werd betreurenswaard. De verdediging werd krachtig volgehouden, maar de stad werd hoe langer zoo meer ingesloten.

— Men heeft berigten uit Indie tot 3 Junij. De afgevaardigden der Birmannen hebben geweigerd het verdrag te teekenen en willen geen grondgebied afstaan. Het Engelsche leger was daarop naar Ava, de hoofdstad der Birmannen, getrokken, om hen te noodzaken.

— De *M. Post* deelt heden mede, dat er vier verschillende ontwerpen van onderhandelingen zijn opgezonden naar Petersburg. Een uitgaande van het eng. kabinet; een van Oostenrijk, waartoe de vier gezanten te Konstantinopel reeds toegetreden zijn en waarin de Porte bewilligt; een waarin Frankrijk toestemt, echter onder voorwaarde van belangrijke wijzigingen, en een uitgaande van Pruissen.

— Een landbouwkundig dagblad geeft een middel aan de hand, waardoor de aardappelziekte voorgekomen kan worden, en dat herkomstig is uit Rusland. Het bestaat alleen daarin, dat men de aardappelen goed droogt, en vervolgens op de gewone wijze poot. Deze zeer eenvoudige ontdekking is men aan het toeval verschuldigd. Een pachter had namelijk eene hoeveelheid aardappelen in eene hete kamer geplaatst, waardoor zij in drie weken geheel droog waren geworden. Deze had hij hierop geplant, en kreeg van dezelve, tot zijne niet geringe verwondering, niet alleen een overvloedigen oogst, maar ook eene zeer gezonde vrucht. Dezelfde proef herhaalde hij in het volgende jaar, en verkreeg alstoen dezelfde uitkomsten, wat de gezonde vrucht aangaat, en eene tienmaal rijker opbrengst.

TURKIJE.

Het voorgevallene te Smirna, ten gevolge van de inhechtenisneming van den hongaarschen uitgewekene Martin Costa, kan tot ernstige gevolgen leiden. De minister van Amerika te Konstantinopel heeft Martin Costa die zich nog te Smirna op de oostenrijksche brik bevond opgeëischt. Deze opeisching is gegrond op een reispas door de legatie der Vereenigde Staten te Konstantinopel aan den Hongaar afgegeven. De amerikaansche korvet Saint-Louis in de haven van Smirna liggende, vatte toen post nabij de oostenrijksche brik Hussard, om te beletten dat Costa gewapenderhand zou worden weggevoerd.

— Volgens een berigt van Smirna van 6 Julij, is het verschil tusschen Oostenrijk en N. Amerika nopens de zaak van Martin Costa ter vereffening toevertrouwd aan den Franschen Consul te Smirna, in wiens magt ook de persoon van M. Costa is gesteld.

DENEMARKEN.

Koppenhagen, 12 Julij. Van 10 tot 11 Julij zijn weder 49 cholerazieken bijgekomen en 30 overleden. Totaal 476 zieken, 264 overleden.

RUSLAND.

Petersburg, 5 Julij. De gevoelens van het hof schijnen zeer onwankelbaar, en het denkbeeld van eenen strijd tegen de Halve maan voor het ware geloof (*prawoslawie*) werkt als eene tooverkracht op de Russen. Mogt de bezetting der Donau vorstendommen niet voldoende zijn (zoo wordt te Petersburg geredeneerd) om de Porte tot het aannemen van het russische ultimatum te dwingen, dan zullen de troepen, en hiervan is ieder overtuigd, ook den Donau overtrekken. Als zeker mag men aannemen, dat Rusland zich op dezen oogenblik door de aanneming zijner gewijzigde eischen niet zal laten afschepen. Noch de krijgstoerustingen van de Porte, noch de aan den Sultan gerigte dankadressen van den patriarch, en van de metropolitanen en aartsbisschoppen te Konstantinopel hebben hier (te Petersburg) in de hooge kringen indruk gemaakt.

— Sedert Rusland eene mogendheid is, dus sinds iets meer dan 70 jaren, heeft het de volgende aanzienlijke veroveringen gemaakt: in 1771 de Krim met 460,000 inwoners; in 1785 Georgie met 400,000 inw.; in 1793 Klein Polen en Ukraine met 6,500,000 inw.; in 1794 West Rusland, Lithauen, Podolien met 8,500,000 inw.; in 1795 Koerland met 400.000 inw.; in 1803 een deel van de Kaukasus met 300,000 inw.; in 1809 Finland met 1,400,000 inw.; in 1812 Bessarabie met 500,000 inw.; in 1813 Schirwan met 140,000 inw.; in 1815 Polen met 4,000,000 inw.; in 1827 Erivan met 150,000 inw.; in 1829 Armenie met 500,000 inw.; te zamen 23,350,000 zielen.

ZWITSERLAND.

Bern, 13 Julij. De Zwitsersche Nationale Raad heeft met algemeene stemmen het voorstel aangenomen, dat de bondsraad verzocht zal worden, de noodige stappen te doen, om van sommige Duitsche regeringen de intrekking te verwerven van de maatregelen, door deze ten aanzien van Zwitserland genomen.

ITALIE.

De koning der Beide Siciliën, die aan zijne onderdanen de vergunning heeft geweigerd deel te nemen aan de londensche wereld-tentoonstelling, stelt hen daarvoor schadeloos door te bepalen dat te Napels en te Palermo tentoonstellingen zullen worden gehouden van inlandsche nijverheid en kunst. Prijzen en premiën zijn daarbij uitgeloofd.

DRENTHE.

Assen, 20 Julij. Den 9 Aug. e. k. zal afzonderlijk in de standplaatsen der navolgende korpsen plaats hebben de aanbesteding van remontpaarden, als van 19 stuks bij het 1e Regement dragonders te Maastricht, van 28 stuks bij het 2e Regement dragonders te 's Hage, van 36 stuks bij het 4e Regement Dragonders te Deventer, van 10 stuks bij het korps jagers te paard, van 22 stuks bij het Regement veld-artillerie te Utrecht, en van 19 stuks bij het Regement rijdende artillerie te Leiden.

* Men verneemt, dat de Israëlitische kerkbesturen van Hoogeveen en Coevorden en van de bijkerken te Smilde en Dwingelo, die nog onlangs de belangen der Hoofdkerk te Meppel, met opzigt tot de benoeming van een opper-rabbijn, zoo krachtig ondersteunden, zich thans bij adressen aan het Departement voor de Eerediensten, aan de Hoofd-Commissie tot de zaken der Israëlieten te 's Hage en ook aan andere autoriteiten hebben gewend, zich beklagende over sommige in de onlangs gehoudene ressortale vergadering, van zijde van het bestuur der Hoofdkerk, ondergane grieven, en herstel van deze onbillijke handelingen verzoekende. Daarin wordt o. a. te kennen gegeven, dat de Hoofdkerk te Meppel, om de andere kerkbesturen in Drenthe er toe over te halen, om mede de verheffing van dit gewest tot een afzonderlijk synagogaal ressort en de vestiging van een Opper-rabbijn te Meppel te verzoeken, beloofd heeft, de meerdere kosten daarvoor te dragen, zoodat de andere Kerkbesturen door dien maatregel niets meer zou behoeven te betalen, doch dat de Hoofdkerk thans, nu Drenthe tot een Synagogaal ressort is verheven en de heer *Hillesum* tot Opperrabijn is benoemd, weigert, om alleen deze meerdere kosten te dragen, maar dezelve ook over de andere kerkbesturen wil omslaan. Men begint thans in te zien, wat men vóór de verheffing van Drenthe tot een afzonderlijk Synagogaal ressort had behooren te overwegen, namelijk, dat de finantiële krachten der weinig talrijke gemeenten in dit gewest te zwak zijn, om in de kosten dier zelfstandigheid te voorzien. Jammer slechts, dat eerst thans de schel aan het oog ontvalt!

— Wij zijn in het zekere onderrigt, dat door den heer *J. S. Magnin*, Archivarius dezer provincie, zal worden uitgegeven eene *Kerkelijke Geschiedenis van Drenthe*, bestaan zullende uit één boekdeel van niet meer dan 25 vel (400 bladz.) druks, groot octavo; dat ze reeds gedeeltelijk is afgewerkt en dat met omstreeks drie maanden met het afdrukken daarvan zal worden aangevangen.

— Vele dagbladen hebben in de laatste dagen het berigt overgenomen, dat het plan van den heer *Balkema*, tot daarstelling van den Noorderspoorweg door de niet storting van de gelden op den bepaalden tijd, thans als vervallen kan worden beschouwd. — In de *Amst. Ct.* lezen wij, dat er bereids eene aanvraag van een anderen kant is geschied, welke veel meer uitzigt heeft op eene goede reussite.

— Eene Commissie uit de binnenschipperij, het Zwolsche diep bevarende, bestaande uit de Heeren *W. J. Schuttevaer* van Zwolle en *A. Hartsuiker* van Meppel, is op den 12 Julij j.l. bij den Minister van Binnenlandsche Zaken te 's Hage ten gehoore toegelaten, en heeft aan dien Staatsambtenaar de belangen der binnenschipperij blootgelegd en aanbevolen, met betrekking tot den tol op 't Zwolsche diep en het concept-tarief, dat thans in behandeling is: die commissie heeft voorts de medewerking van den Minister verzocht op het ter zake aan Zijne Majesteit ingediend adres, welk adres is gedrukt en ook aan de Provinciale Staten van Overijssel en Drenthe is medegedeeld. De Minister heeft met groote belangstelling de commissie aangehoord en zich naar vele bijzonderheden geïnformeerd.

— In de vergadering van de Staten van Overijssel van 12 dezer is met 25 tegen 18 stemmen, ten aanzien van het adres van *C. Hollander* c. s., binnenschippers, het Zwolsche Diep bevarende, om ondersteuning van een door hen aan den Koning ingediend adres, betreffende den tol op dat vaarwater, conform het rapport der betrekkelijke Commissie, besloten; strekkende dat rapport tot afwijzing van het adres en verzending van hetzelve aan Ged. Staten, om daarop zoodanig regard te slaan als zij zullen vermeenen te behooren; door dit besluit is buiten behandeling gebleven een amendement van den heer *Junius van Hemert*, ten einde de Staten zouden besluiten, om in deze zaak bij den Koning te intervenieëren en als hun wensch te kennen te geven, dat, wanneer er een nieuw toltarief op dat vaarwater mogt vastgesteld worden, daarbij de diepgang als beginsel aangenomen en geene schepen getroffen worden, dan die door de verbetering des vaarwaters zijn gebaat. — Omtrent de door de Ged. Staten van Drenthe aangevraagde bijdrage van ƒ 10,000 uit de Prov. fondsen tot verbetering van het Meppeler diep, adviseerde de betrekkelijke Commissie, dat er geen genoegzame grond voor de Provincie bestond, om in de gezegde aanvraag te treden. — In de vergadering van 11 dezer hebben dezelfde Staten, op de daartoe gedane aanvragen, gedurende 20 jaren een subsidie van ƒ 250 per uur, voor zoover de weg op Overijsselsch grondgebied loopt, verleend voor het daarstellen van een' kunstweg van Steenwijk naar Vledder, alsmede een gelijk subsidie voor zoodanigen weg van Slaphorst naar de Beugelenbrug.

— De collecte voor de ongelukkig gewordenen door den brand te Gees heeft opgebragt te Assen ƒ 78,88½, te Meppel ƒ 80,40 en te Zuidwolde ƒ 49,67½.

— Bij de gisteren gehoudene stemming voor drie leden van den gemeente-raad alhier hebben 108 kiezers hunne stembriefjes ingebragt; er zijn 207 kiezers.

— Het lijk van den schippersknecht *D. Kiers* uit Meppel, die den 8 dezer over boord in de rivier den IJssel is gevallen, is den 14 dezer terug gevonden, door zijne betrekkingen herkend en den volgenden dag te Windesheim begraven.

— Den 14 dezer was op de derde Bisse te Ommen buitengewoon veel vee aangevoerd, hetwelk tot zeer hooge prijzen is verkocht.

* **Onstwedde, 11 Julij.** Nadat ds. *Nicolaas Osti*, pred. te Putten, voor het beroep herwaarts had bedankt, is heden, uit de laatstopgemaakte nominatie, met meerderheid van stemmen, voor de zesdemaal beroepen ds. *W. Pollen*, pred. te Hattem. Van de 30 stemmen zijn 20 uitgebragt, waarvan ds. *Pollen* 12 en ds. *Guldenarm* te Engwierum 8 bekwam. 't Schijnt wel, dat men hier haast moedeloos wordt, want de torenklok bleef in rust.

* **Smilde, 18 Julij.** Men verneemt, dat zich iemand aan de besturen van Assen en Zwolle heeft gewend, ten einde vergunning te bekomen, om nog een beurtschip tusschen de beide steden aan te leggen.

* **19 Julij.** Tot ons leedwezen hebben we heden morgen wederom de bekende ziekte in de aardappels en wel in de zoogenaamde *muisjes* ontdekt. In 1852 ontdekten we het bederf aan dezelfde soort en op dezelfde plaats den 15 Julij. Het kwaad bepaalt zich nog slechts tot het loof of plant, aan den aardappel zelven hebben we nog niet het geringste bewijs van bederf kunnen ontdekken.

Meppel, 15 Julij. Bij een onzer geachtste winkeliers is gister een valsch 25 cents stuk ontvangen. Het is voornamelijk kenbaar aan de blaauwe loodkleurige tint. Het is gegoten en voert het jaartal 1849, waarvan het bovenste gedeelte der 8 is gesloten. De randen, zoowel de buitenste als geparelde binnenrand zijn zeer onvolkomen en onregelmatig. Het portret is welgelijkend met dat van de echten, doch het haar en de bakkebaarden grof golvend. De letters van het omschrift onduidelijk en het stuk zelf veel kleiner dan de echten. *Mepp. Ct.*

— Men verneemt dat de heeren *A. Oddink c. s.* appèl hebben doen aanteekenen tegen het vonnis van de arrondissements-regtbank te Assen, omtrent het plaatsen van een der schoren van de kerkhofsbrug op het eigendom van de appellanten.

* **Rolde, 18 Julij.** Nu en dan hoort men wel eens van menschen, die zonder eenig onderrigt tehebben ontvangen, door eigene oefening het in een of ander vak vrij ver hebben gebragt; zoodanig iemand woont hier ook te Rolde; het is namelijk de 60 jarige *Jan Smeenge Eiten*, gewezen timmerman, die geheel uit liefhebberij, zonder tot het vak opgeleid te zijn of daarin onderrigt ontvangen te hebben, een zeer goed klokkemaker geworden is. Hij heeft reeds verscheidene halve kastklokken vervaardigd, die, zoover de informatiën strekken, bijzonder voldoen. Alles, behalve de wijzerplaat, de klok waarop de hamer slaat, en de ornementen, vervaardigt hij zelf; alle raderen giet hij en het ijzerwerk smeedt hij regt netjes; ook het houtwerk is van zijne makelij. Hij overtreft dus in zoover de meeste klokkemakers, dat hij het rader- en ijzerwerk zelf vervaardigt, daar andere klokkemakers, naar men meent, deze artikelen uit de fabrieken krijgen.

* Wat de veldvruchten aangaat, de winterrogge is in de laatste weken zeer bijgekomen, is, zooals het schijnt, zeer zwaar geladen, en kan met weinig stroo nog wel een vrij goed verbouw geven. Zomervruchten staan heerlijk, vooral boekweit en aardappelen, aan welke laatste men bepaaldelijk ook nog niet kan zeggen, dat de gewone ziekte is op te merken; wel ziet men hier en daar een gaatje of een zwart plekje in het loof, maar dit zegt niets en kan ook van het nattige weder komen.

* **Gasselterboerveensche-Mond, 16 Julij.** Heden had hier een alleraandoenlijkst schouwspel plaats. Een meisje van bijna acht jaren, eenige bezigheid bij het diep te verrigten hebbende, stortte voorover en geraakte midden in het water. Hartverscheurend waren de oogenblikken van den vader, *W. Nienhuis*, die, in half verlamden toestand, op het akelige geschrei, waggelend uit zijn nederig hutje komt kruipen en zijn dochtertje daar in de golven met den dood ziet worstelen. Maar ach! wie is in staat al de droefheid van de moeder te schetsen, die, op hetzelfde geschrei vol angst van den veenarbeid naar hare woning snelt en — wie wordt niet bij de beschouwing van zulk een tooneel op het diepst getroffen? — haren man op den oever als een worm ziet heen en weder kruipen, terwijl ze haar geliefd kindje, zonder het te kunnen redden, voor hare moeder-oogen aan een' wissen dood moet zien prijs gegeven.

* **Coevorden, 19 Julij.** Op de markt, maandag jl. alhier gehouden, was een buitengewone levendigheid in den handel; kooplieden uit Noordholland, hetgeen vroeger nog nimmer het geval was, als mede uit Friesland en Overijssel, waren op de markt aanwezig: de koeijen aanstaande te kalven werden tot buitengewoon hooge prijzen verkocht; ook de gusten waren zeer gewild; ƒ 70 tot ƒ 100 en meer was eene algemeene prijs.

* Als eene zeldzaamheid vermelden wij, dat sedert den 17 Mei j.l. alhier geen sterfgeval plaats heeft gehad; dus in geene twee maanden.

* **Ruinen, 18 Julij.** 't Verheugt ons te kunnen melden, dat den onderwijzer *J. S. Molewijk* te Pesse van 's rijks wege eene jaarlijksche toelage van 50 gulden is toegestaan als bijdrage voor een vast kosthuis. De onderwijzer heeft daardoor 't vooruitzigt gekregen, om eerlang van het lastige en onaangename rondéten bij de ingezetenen bevrijd te zijn. Wij juichen dit van harte toe, en hopen dat ook de andere bijschoolhouders dezer gemeente en Provincie spoedig in dit voorregt mogen deelen, opdat er eenmaal een einde kome aan eene gewoonte, even lastig voor den onderwijzer, als nadeelig voor 't onderwijs.

* **Ansen, 18 Julij.** De bekende en gevreesde aardappel-ziekte is alhier, weder in eenige stukken land ontstaan. Even als in de vorige jaren bestaat zij in bruine roestachtige vlekken op het blad. Gelukkig vertoont zij zich alleen bij de vroegrijpen en dan in geene hevige mate. De stengel en de knol zijn nog geheel vrij. Men meent, dat droog weder er voordeelig op zoude werken. Verder staan de aardappelen, zoowel als andere veldgewassen overheerlijk.

* **Minnertsga, 17 Julij.** Te Franeker bevindt zich eene bende vreemde roofdieren, die men waande *fretten* te zijn; doch, daar het eergisteren nacht den heer *Oosterbaan* heeft mogen gelukken, een dezer dieren te schieten, waardoor de gelegenheid zich aanbood dezelve beter te kunnen beschouwen, is het gebleken dat het geen fretten, maar *steen-marters*

---

zondheid wel is waar een groote schat is, geld, dat men door vlijt verworven heeft, benevens brave bloedverwanten en trouwe vrienden als een zegen des hemels kunnen beschouwd worden — maar dat het voornaamste van alle goederen en wat den mensch het meest veredelt en gelukkig maakt, daarin bestaat, dat men een opregt Christen is.

„Lang genoeg in mijn leven heb ik geduld geoefend; heb ik met zware zorgen en het lot gekampt; de laatste drie à vier jaren de ziekenkamer niet verlaten en thans, zoo zwak als ik ben en hulpeloos, schrijf ik u dit alles, terwijl ik aan mijn ziekbed gekluisterd lig, zonder hoop op genezing en zonder uitzigt van spoedig verlost te worden van mijne smarten. Aan den rand van het graf verklaar ik u plegtig, dat de Almagtige Verlosser trouw is in het vervullen van al hetgeen Hij beloofd heeft aan hen, die Hem zoeken en dat Hij, te midden van alle mijne smarten en zwakheden den inwendigen vrede, die alle verstand te boven gaat, door het geloof aan Gods verzoenende liefde mij geschonken heeft; en dat God mij bij mijn sterven niet zal verlaten en mij, op den juisten tijd, van alle smarten verlossen zal.

„O, waarde peetoom, voorwaar gelukkig zijn zij, die reeds vroeg God zoeken, eerbiedigen en liefhebben en zich geheel aan hun Verlosser toevertrouwen.

„Bewaar deze letteren als eene gedachtenis van uwen vriend, die thans afscheid van u neemt."

ALLERLEI.

Te Kludzen, district Bomberg, (Duitschland) heeft op 29 Junij een onweder een zeer betreurenswaardig ongeluk veroorzaakt. Terwijl de woning van zekeren landman door het hemelvuur in brand werd gezet, doodde de bliksem tevens den 17jarigen zoon en de vrouw des huizes en kwetste een anderen zoon, benevens het kind, hetwelk op den schoot der moeder lag, daarenboven werd later eene 7jarige dochter, die naar eene andere kamer was gevlugt, geheel verkoold uit den puinhoop der verbrande woning te voorschijn gehaald.

Zooals men weet, moeten thans alle honden gemuilband zijn, en men ziet dan ook deze voorzigtigheidstoestellen in allerlei vormen. Een dagblad van Troijes meldt, dat onlangs daar een zonderling bedrog ontdekt is, waarop de aandacht der politie wel gevestigd dient te worden. Een witte hond namelijk was naar behooren gemuilband, maar bij eene nauwkeurige beschouwing bleek het, dat de muilband er slechts met zwarte verf op geschilderd was.

In Midden-Amerika, zegt de Times, bestaat het verhaal, dat, na de verovering van Mexiko door de Spanjaarden, een aantal Azteks naar het afgelegen dal der Sierra is gevlugt, en daar eene nieuwe stad, eene nabootsing van het oude Mexico, heeft gestigt. Er liepen geruchten, dat eenige jagers van de hoogte der bergen de vergulde torens hadden gezien, en dat enkelen in de vallei waren afgedaald, doch nimmer teruggekeerd. In het jaar 1848 ondernamen Huertis van Baltimore, Hammond van Canada en Velasquez van San Salvador eene reis, om de zonderlinge stad op te zoeken. Alleen de laatstgenoemde is terug gekomen. Op 15°18 N. B. ontwaarde hij van een 10.000 voet hoogen top der Sierra eene ontzaggelijk groote stad met koepeldaken en minarets, gelijk aan de oude Egyptische steden. Hij waagde zich in de stad, werd gevangen genomen, maar ontsnapte. Zijne beide togtgenooten werden gedood. Hij beschrijft de stad als goed bevestigd, vol reusachtige kolommen en andere bouwwerken; de zeden der inwoners noemt hij Peruaansch met Assyrische weelderigheid. In de taal des lands heet de stad Iximaya. Bij zijne vlugt nam Velasquez twee kinderen mede, dezelfde, welke thans te Londen worden vertoond en ook dezer dagen aan de Koningin zijn voorgesteld. De ouderdom van den knaap wordt als 17 en die van het meisje als 11 jaren opgegeven, en men heeft berekend, dat zij bij vollen wasdom hoogst genomen, de lengte van drie voet zullen bereiken. Hunne ledematen zijn echter volkomen geproportioneerd. Het schuins afloopende voorhoofd en de groote arendvormige neus geven aan hun gelaat iets vogelachtigs. De bovenkaak steekt vooruit, de onderste wijkt terug, zoodat de tandenrijen niet op elkander sluiten. De dierachtige indruk, dien hun aanzien op de eerste beschouwing maakt, verdwijnt zeer snel, wanneer men in het groote vurige oog ziet. Hunne haren zijn zwart en krullend. Hun geheele voorkomen gelijkt volmaakt op de afbeelingen van goden, welke op de oude Mexik. kunstwerken worden aangetroffen, en toen men te New-York een Mexikaansch godenbeeld aan de kinderen vertoonde, herkenden en omhelsden zij het terstond. Aan zich zelve overgelaten zijnde, gaan zij in dezelfde voor Europeanen ongemakkelijke houding zitten, waarin die godenbeelden worden afgeschetst.

zijn; deze dieren zijn (niettegenstaande zij zich gedurende het geheele voorjaar aldaar hebben opgehouden, en de ingezetenen van eene menigte duiven en kippen hebben beroofd, welke de *bunzings* op rekening wierden gesteld), in de vorige week voor het eerst gezien; zij houden meestal hun verblijf in den toren en tusschen het dak en het gewelf der St. Martini kerk, komen, zoodra het schemeravond begint te worden met buiten gewone behendigheid naar beneden, waartoe zij zich van den bliksem-afleider bedienen en begeven zich vervolgens naar de huizen, om te rooven. Daar zich gedurende eenige avonden eene menigte nieuwsgierigen naar het kerkhof begaven en daaronder velen met schietgeweer gewapend, waardoor men voor ongelukken vreesde, heeft de heer Burgemeester goedgevonden, aan niet meer dan drie personen vergunning te verleenen, om deze dieren met vuurwapens te vervolgen.

Nijeveen, 16 Julij. Nog blijft de longziekte onder het rundvee alhier bijna op dezelfde hoogte. Zoowel bij den veehouder *Keizer*, als bij de veehouders *Nijmeijer* en *Manden* zijn reeds eenige beesten gestorven, bovendien heeft men anderen die aan de ziekte lijdende waren, geslagt, waarvan het vleesch, naar men zegt, te Meppel is ingevoerd en aldaar getond of verkocht.

REGTZAKEN.

Provinciaal Geregtshof.

Bij arrest van 18 dezer is *R. M.*, koopman te Meppel, wegens het toebrengen van slagen aan zijn stiefzoon *Jannes Wieten*, veroordeeld tot 14 dagen gevangenisstraf en *ƒ 8-„* boete, en zulks met vernietiging van het vonnis der Regtbank, waarbij hij veroordeeld was tot 6 weken gevangenisstraf en *ƒ 8-„* boete.

Voorts zijn bij arrest van denzelfden dag nog veroordeeld *Hendrik Groninger* en *Hendrik Benthem*, beide arbeiders te Meppel, wegens diefstal bij nacht in een bewoond huis door meer dan een persoon, ten huize van *Hendrik Bezoen* in de Oosterboer bij Meppel, — ieder tot vijf jaren tuchthuisstraf met eerloosverklaring en in de kosten.

Bij arrest van den 19 dezer is behandeld de zaak van *Hilligje Hessen*, vrouw van *H. Karsten* te Assen, wegens verzet en het toebrengen van slagen en verwonding van den veldwachter *Prijs* te Assen; de uitspraak van het arrest is bepaald op aanstaanden Donderdag, des namiddags te één uur.

Arrondissements-Regtbank.

Den 16 dezer is *B. B.*, bakker te Hoogeveen wegens beleediging met woorden, veroordeeld tot eene boete van *ƒ* 10.

Den 19 dezer zijn veroordeeld: W. en *A. Visscher* en *A. Kiesbrink* bij verstek tot eene boete van *ƒ* 25 ter zake, dat hunne diligence, in verband met de Zwolsche Stoomboot dienst te Meppel is komen aanrijden, onvoorzien van eene conducteur; — *H. L.* en *J. B.*, landbouwers te Buinerveen, wegens het aan zich zelven overlaten van een wagen, bespannen met twee paarden, op den cingel te Assen, tot eene boete van *ƒ* 10 (in hooger beroep); — *K. B.*, bakker te Beilen, en *B. S. K.*, koopman te Beilen, wegens het toebrengen van slagen, de 1ste tot eene maand en de 2de tot veertien dagen gevangenisstraf; — *G. van der V.*, te Zuidlaren, wegens diefstal van veldsteen, tot eene gevangenisstraf van drie dagen; — *J. B.* te Zuidlaren, wegens diefstal van *eenige* beschuiten van den bakker Folkers aldaar, tot eene gevangenisstraf van een jaar; — *H. J. K.*, arbeider te Hoogeveen, wegens het toebrengen van slagen, tot eene gevangenisstraf van eene maand en eene boete van *ƒ 8-„*.

INGEZONDENE STUKKEN.

Nog eenige vragen.

Toen wij in het vorig No. dezer geachte Courant eenige *vragen* opperden, betreffende de ingediende wet, regelende het toezigt van den Staat over de onderscheidene Kerkgenootschappen, verklaarde de geëerde Redactie, dat zij door de opname dier vragen niet geacht wilde worden, daarmede in te stemmen. Zij vergunne ons echter de opmerking, dat *vragen* geene *positieve gevoelens* uitdrukken, waarmede men al dan niet kan instemmen. Wel hebben wij als basis dier vragen eenige feiten en algemeene waarheden voorop gezet; maar als de verklaring der Redactie op deze feiten en waarheden betrekking heeft, dan vertrouwen wij de opname der volgende ontwikkeling aan hare onpartijdigheid en waarheidsliefde toe.

De anti-Katholieke beweging in den jongsten tijd is overbekend. De Regering meende de duizende onderteekenaars der adressen te moeten bevredigen, die verontrust zijn geworden in hunne dierbaarste belangen en geschokt in hun nationaal gevoel. Maar is die bevredigings-wet inderdaad bevredigend en geruststellend voor de Hervormde kerkgenootschappen? Wij betwijfelen het. Immers Art. 1 van het ontwerp bepaalt, dat alle kerkgenootschappen volkomen vrijheid hebben zich in hun eigen boezem te organiseeren, behoudens de verpligting eener *volledige* mededeeling aan de Regering, en behoudens hare goedkeuring omtrent de bepalingen, welke niet zonder medewerking van het Staatsgezag kunnen worden uitgevoerd. Wat nu deze laatste voorwaarde betreft, is zij niet overbodig? Welk Kerkgenootschap toch zal zich op een Staatskerkelijk terrein wagen, zonder voorkennis en goedkeuring der Regering? Welke kerk zal eigenmagtig bepalingen ontwerpen, die ingrijpen in het gezag van den Staat? En mogt zij al zoo onverstandig zijn, dien stap te doen, behoeft de Regering dan iets anders te verrigten dan hare medewerking te weigeren, als wanneer de ontworpen bepalingen van zelve krachteloos worden? Doch met betrekking tot de eerste verpligting is de vraag bovenal gewigtig, *wie* zal beslissen, of deze of gene bepaling louter *kerkelijk* dan wel *staatskerkelijk* is? De Regering? Maar oefent zij dan niet in dit geval het *jus in sacra* uit, strijdig met den geest en het beginsel der Grondwet? En wordt dan niet de deur geopend voor allerlei willekeur en eigenmagtige inmenging, waardoor alsdan de onafhankelijkheid der kerk met ondergang wordt bedreigd? De kerk? Schrijft zij dan niet, uit haren werkring tredende, de wet voor aan het Staatsgezag? Nog iets. Op welk kerkgenootschap drukt deze voorwaarde? Op het R. C.? Neen; want hetzelve wordt niet in Nederland, maar te Rome door een' vreemden Vorst en door vreemde kerkvoogden georganiseerd. Indien nu de Paus, gebruik makende van de hem verleende vrijheid, het R. C. kergenootschap in Nederland organiseert, zonder van die organisatie volledige mededeeling te doen aan de Regering, zal zij, gevolg moetende geven aan de strafbepalingen in haar ontwerp opgenomen, den Paus voor de regtbank dagen? Of zal zij den *afkondiger* dier organisatie vervolgen? Ook dat kan niet geschieden, want het regt van *placet* is vernietigd. Of zal zij de uitvoering dier organisatie verhinderen? Dan treedt zij in het regt der kerk, schendt de vrijheid van godsdienst en godsdienstregeling, en ontsteekt een' religiestrijd. Of zullen de Bisschoppen gehouden zijn, der Regering mededeeling te doen van de organisatie hunner kerk? Maar *zij* zijn het niet, die organiseren, zij *ontvangen* de regeling en kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor hetgeen hun opperhoofd, buiten het Rijk wonende, goed vindt te bepalen. Maar het ontwerp zal, zoodra het *wet* wordt, op de Hervormde kerkgenootschappen, die zich in hunnen *eigen* boezem organiseren, drukken; want zij zullen afhankelijk zijn van de beslissing, van de goed of afkeuring der Regering, en zij zullen, in stede van vrijheid te genieten, door eene magt gebonden zijn, die elk oogenblik en bij iedere gebeurtenis met hare afkeuring, en dus met eene volkomene tegenwerking kan en zal dreigen.

Men wil een eed van getrouwheid aan den Koning en aan de Grondwet van de R. C. godsdienstleeraren vorderen. *Trouw aan den Koning*, die voorwaarde is ondubbelzinnig; het geëerbiedigd hoofd van den Staat moet kunnen rekenen op de liefde en gehoorzaamheid der onderdanen. Maar *trouw aan de Grondwet*, die uitdrukking is zoo duidelijk niet. Immers, honderden zweren haar trouw, maar ieder vat haar desniettemin in een' verschillenden zin op, overeenkomstig zijne persoonlijke denkbeelden, gevoelens en beginselen. Liberalen en Reactionairen, Groenianen en conservatieven — allen zweren en beloven trouw aan de constitutie; maar de ondervinding leert, welke verschillende beteekenissen zij haar toekennen. In welken zin nu zullen de R. C. geestelijken der Grondwet trouw zweren? In een' anti-revolutionairen, vrijzinnigen of behoudenden zin? Kan de pastoor, de vicaris, de bisschop niet gereedelijk trouw zweren, en toch het beginsel aan die zelfde Grondwet ontleend, vasthouden, dat de Regering in kerkelijke aangelegenheden slechts geregtigd is tot het nemen van repressieve maatregelen? Kan hij, ondanks of liever juist ten gevolge van den afgelegden eed, niet blijven gelooven, dat de Staat ongrondwettig handelt, wanneer deze *meer* doet dan te waken, dat zijn kerkgenootschap zich houde binnen de palen van gehoorzaamheid aan de algemeene wetten, en de organisatie zijner kerk aan de goed- en afkeuring der Regering onderwerpt? En welke waarde kan een geestelijke aan dien eed hechten, die uit staatkundige beginselen gelooft, dat de eed *noodeloos* is? Immers, de bepaling der Grondwet, dat de Koning waakt voor de onschendbaarheid der Staatswetten, is zij niet voldoende? Als die wetten worden geschonden, is het strafregt dan niet magtig genoeg, om de kerkgenootschappen binnen de palen van gehoorzaamheid te houden? *(wordt vervolgd.)*

Onderwijs. — Onderwijzers.

Het request van den heer *Nassau*, bij H. H. Provinciale Staten ingediend en aan allen bekend, die de handelingen der Staten in hunne laatste zitting, gelezen hebben, is een verblijdend verschijnsel voor het onderwijs en vooral voor de Onderwijzers. Ofschoon wij ons onbevoegd verklaren, om te beoordeelen, wat H. H. Staten in hunne wijsheid hebben besloten: zoo hebben wij toch wederom in den heer *Nassau* den man gezien, die het niet alleen goed met het *volks-onderwijs*, — maar ook *goed* met de Onderwijzers meent. De heer *Nassau* begrijpt teregt en toont het door daden, dat het onderwijs in het naauwste verband staat met hen, die het onderwijs geven. De heer *Nassau* gevoelt, dat hij niet alleen *Opziener* is, maar tevens, dat hij een liefderijk *helper* voor zijne Onderwijzers moet zijn; dat hij zich hun lot ten sterkste behoort aan te trekken. Wij betuigen den heer *Nassau* bij dezen onzen dank en noodigen hem uit, om voort te gaan; want: aanhouden doet verkrijgen. *Eenige voorstanders van 't onderwijs.*

Israëlitische Zaken.

„Onze oogen werden geopend en wij zagen, dat wij naakt waren." — Was het gezegde van het eerste menschenpaar na het eten van den verboden boom. — Deze woorden passen wij toe op Parnassijns onzer ring en bijkerken behalve Assen. Immers Parnassijns der jonge Hoofdkerk van Meppel, met hun Rabbijn incluis, hadden hen in hun tooverkring gelokt, in majorem dei gloriam, en onttooverd toen het net over hunne hoofden geworpen was.... toen zij eenstemmig den rabbijn voor den hunnen verklaarden. Thans eischte men grooter offers, dan waartoe men in den beginne was overeengekomen. Aan dat accoord stoorde men zich niet meer, dit was ten behoeve der Hoofdkerk. „Gij wilt, antwoordde men lagchende, het onuitsprekelijke geluk genieten, van een provincialen Opper-rabbijn te hebben en wel een *Hillesum*, nu moet gij ook betalen." De bedrogenen spreken thans van zich los te scheuren, zich af te scheiden, als of dit zoo gemakkelijk zoude vallen. *Later meer.*

GNAJIEN PESUACH.

NAGEKOMEN BERIGT.

Bij de opening der stembriefjes voor de verkiezing van drie uitvallende leden van den Gemeente-Raad te Assen, heden hebbende plaats gehad, is gebleken dat de drie aftredende leden, de heeren *H. Remmelts*, *Mr. J. Cohen* en *A. Stoker* zijn herkozen, de beide eersten met 78 en de laatste met 74 van de 108 uitgebragte stemmen. Bovendien hadden de heeren *Jhr. Mr. P. A. van Holthe van Echten* 8, *J. J. Schuiten* 7, *E. A. Smidt*, *A. ten Oever* en *P. Winter* ieder 6, *T. Sikkens* en *J. Haak* ieder 5, *Mr. J. T. Homan* 4, *H. H. Smeenge*, *H. Mennenga*, *Mr. J. Pelinck*, *J. A. Smeedes*, *T. J. Westerdijk* en *G. Sluis* ieder 3, *Mr. G. L. Kniphorst*, *J. Koops*, *H. A. Strijker*, *Mr. J. H. Willinge Tonckens*, *J. Klijn*, *Dr. H. J. Nassau* en *Mr. J. Fabius* ieder 2 stemmen, terwijl op 23 personen ieder 1 stem was uitgebragt.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

W. F. GRATAMA
en
G. GRATAMA.

DOKKUM, 15 Julij 1853.

Algemeene en tevens eenige bijzondere kennisgeving.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een **HUIS**, staande op een der **beste standen** van *Assen*, bevattende een WINKELVOORHUIS, drie KAMERS, KEUKEN, ruime KELDER, KELDERKAMER, ruime SCHUREN, BLEEK, ENZ. ENZ. ENZ.

Adres met franco-Brieven bij de Wed. G. OOSTERGETEL te *Assen*.

GLASFABRIEK

VAN

J. C. A. THÖNE TE NIEUW-BUINEN.

J. C. A. THÖNE heeft de eer aan het Publiek te berigten, dat zijne **GLASFABRIEK** en **SLIJPERIJ** te *Nieuw-Buinen* in **volle werking** is en zich minzaam aanbeveelt, vooral voor **SCHEEPSLAMPEN in onderscheidene kleuren, KARAFFEN, WIJNROEMERS en DRINKGLAZEN** in allerhande soort en civielen prijs.

N. BUINEN (Drenthe), 10 Julij 1853.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Dalen* zijn voornemens op

WOENSDAG DEN 27 JULIJ E. K.,

des voormiddags te 11 uren, ten GEMEENTEHUIZE

UIT TE BESTEDEN:

Het BOUWEN van een nieuw gedeelte aan de SCHOOL te Dalen, met BIJLEVERING der MATERIALEN;

Waarvan het BESTEK en TEEKENING van af heden in het HUIS DER GEMEENTE zullen ter lezing liggen.

DALEN den 19 Julij 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. A. TEN HOLTE.
De Wethouder l. s.,
J. CASPERS.

PROVINCIE DRENTHE.

AANBESTEDING.

OP DINGSDAG DEN 2 AUGUSTUS

aanstaande, des middags ten twaalf ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Drenthe* of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN en in bijzijn van den waarnemenden HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT in voornoemd gewest, aan het LOCAAL van het PROVINCIAAL BESTUUR te *Assen*, worden

AANBESTEED:

Het VERRIGTEN van eenige **VERNIEUWINGEN** en **HERSTELLINGEN** aan sommige **WERKEN**, behoorende tot den **PROVINCIALEN KUNSTWEG** van *ASSEN* over *ROLDE* en *GIETEN* tot *DE HILTE*, met de **LEVERANTIE** der daartoe noodige **MATERIALEN**, mitsgaders die van **VERBRIJZELDE KEIJEN** tot het **onderhoud** van genoemden **Weg.**

Deze AANBESTEDING zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het BESTEK zal, behalve aan het LOCAAL van het GEWESTELIJK BESTUUR van *Drenthe*, nog ter lezing liggen te *Assen* in de Logementen van DONKER, SOMER en HOFSTE, te *Rolde* bij REBBERS, te *Gieten* bij de Wed. BRAAMS en bij OTTENS, te *Bareveld* in het LOGEMENT nabij den TOL, te *Smilde* in de VEENHOOP en bij den kastelein WIND, te *Dieverbrug* in het POSTHUIS, te *Havelte* bij BROEKSMA en te *Meppel* in het HEEREN LOGEMENT en in het PROVINCIAAL TOLHUIS nabij de *Veenebrug*.

Zullende den tweeden dag vóór de AANBESTEDING de noodige aanwijzing in loco worden gedaan en zijn nadere informatiën te bekomen bij den waarnemenden Hoofd-Ingenieur BRUNINGS te *Assen*.

ASSEN, 13 Julij 1853.

De Commissaris des Konings voornd.:
DE VOS VAN STEENWIJK.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 19 Julij.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	ƒ 0.00	Boekweit, zand 65	N.pd. ƒ	6.50
„ N. Oml.	68	„	„ 7.75	„ „ 67	„ „	6.80
dito.	70	„	„ 8.25	„ veen 64	„ „	5.95
„ „ Old.	68	„	„ 7.85	„ „ 66	„ „	6.35
„ „ „	70	„	„ 8.15	Paardeboonen.. ƒ		6.90 à 7.10
Rogge, N. Inl.	66	„	„ 6.65	Groene Erwten. „		9.00 à 0.00
„ O. „	68	„	„ 0.00	Graauwe „ „		10.00 à 00.„
„ „ „	70	„	„ 7.45	Koolzaad . . . ƒ		0.00 à 00.00
Haver. N. dikke	40	„	„ 3.30	Gort, grove . „		8.25 à 8.75
„ „	50	„	„ 4.10	Gort, parel . „		12.00 à 13.50
„ Voer	35	„	„ 2.90	Olie, raap per vat		36.50 à 37.50
„ „	40	„	„ 3.30	Raapkoeken.		à 00.00
„ Zwarte	35	„	„ 2.90	Lijnkoeken		60.00 à 00.00
„ „	40	„	„ 3.15	Boter ¼ ton. . . .		00.00 à 00.00
Garst, N. wint.	54	„	„ 5.00	Boter ⅛ „.		à 00.00
„ „ „	56	„	„ 5.25			
„ „ zomer	57	„	„ 5.20			
„ „ knob.	60	„	„ 5.30			

Tarwe met meer vraag en 10 a 15 cent hooger wel te plaatsen. Rogge, Boekweit en Garst als voren goed te verkoopen. Haver, vooral de dikke, hooger gedaan. Boonen als genoteerd. In Zaden weinig omgang. Gort stil.

ZWOLLE, 15 Julij. Tarwe f 9,00 a f 10.75. — Rogge f 7,25 à 8.37^{5}. — Garst f 0,00 a f 0,00. — Boekweit f 6.00 à f 8.00. — Boonen f 0,00 a 0,00. — Aardappelen f 2,50 à 2.70. — Boter per ⅛ ton f 17.00 à 18,00; per ℔ f 80 a 95 cents.

STEENWIJK, 18 Julij. Rogge ƒ 7.75 à 0.00. Boekweit ƒ 0.00 a ƒ 0.00 — Boter per ⅛ ton 17,50.

OLDEMARKT, 16 Julij. Boter ⅛ vat ƒ 18,50 ƒ à 00,00.

AMSTERDAM, 18 Julij. TARWE. Poolsche goed prijshoudend aan consumtie; 129 ℔ bonte Poolsche ƒ 340; 131 ℔ mindere dito ƒ 340 bij gerijf. — ROGGE tot vorige prijzen aan benoodigden verkocht; 122, 123 ℔ Pruissische ƒ 211, 220; 123 ℔ Pruissisch Pommer ƒ 220; 120 ℔ nieuwe Donau ƒ 206; 120 ℔ Odessa ƒ 203; 116 ℔ oude Gedroogde ƒ 186. In veiling is 115, 116 ℔ Donau tot ƒ 193 a 196 verkocht. — BOEKWEIT flaauw; 118 ℔ Nijkerker ƒ 213. — KOOLZAAD £ ½ a 1 hooger; verkocht: oud Elve £ 63; op 9 v. Olie in Aug. £ 68; Sept. £ 68,50; Oct. £ 69; Nov. en April £ 69,50. — LIJNZAAD prijshoudend; 108/9 ℔ Calcutta ƒ 330; 113 ℔ Odessa ƒ 335. — RAAPOLIE williger en als genoteerd gedaan: op 6w. ƒ 37,75, ƒ 38; Vlieg. ƒ 36,75, 37; 1o Sept. ƒ 37,75, 50, 5/8; Oct. ƒ 38,25, 38, 25; Nov. ƒ 38,75, 50, 75; Dec. ƒ 39, 38,75, 39; Mei 39. — LIJNOLIE weder iets hooger; op 6w. ƒ 33,25; Vliegend ƒ 32,25, 50; Sept. ƒ 32 3/8; Oct., Nov. en Dec. ƒ 32,50. — HENNEPOLIE op 6w. ƒ 37,75; Vlieg. ƒ 36,75. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks ƒ 72 a 76. — LIJNKOEKEN per 104 stuks ƒ 10,50 a ƒ 12,50.

220ste **STAATS-LOTERIJ.** 5de KLASSE.

17de Lijst. No. 16194 ƒ 5000. Premie No. 12311 ƒ 400.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 18 Julij 1853.

			GEBLEVEN.				GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	63½	*Polen.* Oblig.	4	pct.	85⅛
„ „	3	„	76½	*Spanje.* Oblig.	1	„	22⅞
„ „	4	„	95	Obligatiën	3	„	47 5/16
Amort. Synd.	3½	„	94½	Binnenl.	3	„	42¾
Handelm.	4½	„	126½	Amortisable			5¼
O.I. Leening	4	„	94¾	Bewijz. Coup.			5 15/16
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	4½	„		Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	108⅞	„ Metal.	5	„	82⅛
Dito 1828/29	5	„	107⅞	„ „ N.	5	„	94⅜
Cert. 1831/33	5	„	98	„ „	2½	„	42 5/16
Dito 1840	4	„	93¼	*Belgie*, Cert.	2½	„	
Dito Stieglitz	4	„	92	Rothschild	2½	„	52⅞
Ins. in Assign.	6	„	74¾	*Portug.*, Lond.	5	„	40
Cert. van dito	6	„		„	4		37¼
				Amerika Bank-Act.			

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ van **M. T. Sz. GRATAMA**, TE ASSEN.